

EFE

Histèria, morfina i sublimació artística

JOAN GARÍ

Amb només tres novel·les, Anna Moner (Vila-real, 1967) ha ocupat ja un espai singular en la narrativa catalana contemporània. Al seu univers personalíssim pertanyen per dret propi personatges perfilats amb l'aire morbosament sensual que caracteritza ja irrevocablement el seu estil. En *Les mans de la deixeblla* (2011) vam conèixer Brunel·la, la peculiar pupil·la del cirurgià Fabrizio Scarpa. Tal com ha après del seu mestre, Brunel·la alterna les pràctiques anatòmiques amb vius i morts (a la recer-

ca d'un trasplantament impossible) amb torbadores delícies sexuals. L'atmosfera victoriana d'aquesta novel·la, malaltissament voluptuosa, continua d'alguna manera en *El retorn de l'hongarès* (2015). L'ambientació es trasllada de la València del segle XVIII (on s'ubicava la trama de l'obra anterior) al París de finals del XIX, amb una acció bifurcada en un compàs de cent anys, però on continua la indagació de Moner pel costat fosc –allà on el sol no deixa de brillar, però ho fa de manera obliqua– de la condició humana.

La novel·la actual, *La mirada de vidre*, se situa a la Barcelona de principis del segle XX. Els personatges

LA MIRADA DE VIDRE
ANNA MONER
BROMERA
256 PÀG. / 19,90 €

que la protagonitzen són empleats del sanatori de Sant Gervasi. El doctor Robert Isaac hi fa estranys experiments amb els interns, que sublimen les seues pulsions artístiques. Isaac vol reproduir, estimulants elèctricament els músculs de la cara, passatges especialment estimats de la història de l'art, com ara el somriure de la Gioconda. La seua còpia preferida, en aquest sentit, és una interna a qui anomena la Valquíria, afectada per intensos atacs d'histerisme que propicien escenes d'alt voltatge sexual. El fotògraf Roger Queralt, membre de l'equip del doctor Isaac, és l'encarregat d'immortalitzar les hipotètiques troba-

lles científicopictòriques. Queralt va experimentant un tèrbol desig envers la Valquíria, a qui Gualbert –un altre ajudant del metge– assetja sexualment a les nits carregades de droga i excessos del sanatori. Anys després –tal com anem coneixent amb una acció paral·lela– Queralt buscarà retrobar les sensacions que va experimentar amb la Valquíria, incloent-hi l'addicció als opiacis. Mentre treballa retocant fotografies per als propòsits fraudulents d'una mèdium (madame Babinski), Queralt va destruint la seua vida amb cada nova injecció de morfina, mentre el rastre de l'antiga interna sembla haver-se esvaït per sempre...

Un notable treball estilístic

Com sol ser ja habitual en aquesta autora, el treball estilístic i la força de les seues descripcions converteixen la lectura en un plaer manifest. L'evocació del Paral·lel de principis de segle és suggestiva i brillant, amb notes fequentment decadentistes: "Individus madurs de faccions congestionades i ventres respectables, amb els bigotis envescats de vaselina, i vells de canells tremolosos, natges arrupides i testicles caiguts escollien parella entre un grup de meuques descarades, abillades amb teixits transparents i cossets de seda lleugers ben cenyits a la cintura, que, assegudes al voltant de taules de marbre badat, parlaven entre elles de manera grollera i permetien que els premessen les cuixes a canvi d'un parell de gotos d'absenta que la madame s'encarregava de cobrar personalment".

Afegiré ara que el meu entusiasme davant la força sensorial i literària dels textos de Moner va propiciar fa uns anys una anècdota de què encara em vanaglorie. Vaig publicar al seu moment en aquest periòdic la crítica d'*El retorn de l'hongarès*. Segons em va contar Anna, un dia es van presentar dues joves en una llibreria de Barcelona, amb el retall del meu text sobre la seua novel·la. "Volem aquest llibre", van dir. Es va complir així el desig secret de tots els qui escrivim sobre llibres: que la nostra paraula siga l'inductor més eficaç que conduïca el lector cap a l'obra que has admirat i que vols propagar com l'estrany evangeli que tot volum ambiciós no hauria de deixar d'aspirar a ser. ♦♦

Un còmic per mirar i escoltar

XAVI SERRA

Amb el tancament d'*Orgullo y Satisfacción*, la publicació digital creada pels dibuixants que van plegar d'*El Jueves*, no només va desaparèixer la millor revista de còmic de l'Estat, sinó un dels pocs espais que fomentaven l'exploració de nous camins expressius en el còmic d'humor. Entre els autors d'aquell col·lectiu hi havia el madrileny Luis Bustos, que cada mes dibuixava petits assaigs gràfics sobre temes diversos plens de solucions visuals imaginatives. L'esperit d'aquelles historietes es porta al límit a *Pop* (iCaramba!, 2019), el nou llibre on Bustos fa un enciclopèdic

recorregut per la història de la música popular en clau d'humor i on, una mica a l'estil de la tira *Es pop* –publicada a la revista *Rockdelux*–, l'autor cataloga gèneres, formats i temàtiques alhora que desplega una allau d'idees formals.

L'originalitat comença per la mateixa edició del còmic, que es presenta en forma de coberta de vinil amb dues cares i, per tant, dos sentits de lectura: quan arribes al cinquè tema de la cara A, la immersió en l'electrònica de *We don't play guitars*, cal girar el còmic i punxar *Stravaganza*, el primer tema de la cara B. I compte, que l'agulla salta a *Record this!* –aproximació a la història dels formats i suports musicals– i la historieta pot entrar en un

POP
LUIS BUSTOS
iCARAMBA!
EDICIONES
72 PÀG. / 20 €

bucle. Es nota que Bustos i els seus editors (Manuel Bartual i Alba Diethelm) han gaudit imaginant formes enginyoses de jugar amb el format. I és obligat aplaudir l'esforç que sempre han posat a iCaramba! per fer edicions cuidades i especials, des d'aquell cadàver exquisit en forma de rotillo de cinc metres o la llibreta amb els acudits de Manel Fontdevila, *Reunión*.

Però *Pop* no és només un llibre-objecte, també és un tsunami d'anècdotes, curiositats i descobriments, a banda d'informació més bàsica, tot entrelligat per un humor sorneguer i gamberro que barreja les estridències lingüístiques de l'escola Bruguera i els acudits còmics a l'estil del *iPara ti, que eres jo-*

ven!, de Monteys i Fontdevila. El toc personal de Bustos és la seva inquietud i ganes d'experimentar amb l'estil, partint d'un bitò de negre i vermell al qual sap treure molt de suc, amb composicions de pàgina molt dinàmiques i jocs estilístics com el pixelat del capítol dedicat a la música electrònica, a més de llançar homenatges que van des d'Ibáñez a Jack Kirby i Jaime Hernandez. Les úniques pegues d'aquesta cosmologia enciclopèdica és algun petit lapsus (*Thriller* el va dirigir John Landis, no Joe Dante) i el fet que la lectura completa d'una tirada pot saturar una mica. Si *Pop* fos un disc no seria de punk sinó de post-rock progressiu; és millor recrear-se en cada tema i no escoltar-los tots de cop. ♦♦